

Helsinki 7. 5. 1946

Kahvin toinen jakelu

Maahan saapuneesta kahvista tullaan lähiaikoina suorittamaan kaikille Y₁ ja Y₂ yleisostokorttien omistajille toinen 250 gramman suuruinen paahdetun jauhamattoman kahvin jakelu.

Kahvin tukku- ja vähittäismyyntihinnat ovat edelleen samat kuin ensimmäisenkin jakelun aikana, ja on vähittäismyyntihinta siis mk 175:— 250 gramman paketilta.

Jakelussa noudatetaan n.s. tilauskuponkijärjestelmää. Tähän käytettävistä kupongeista samoin kuin ajankohdista, jolloin tilauskuponkien vastaanotto saadaan aloittaa, ilmoittaa kansanhuoltoministeriö myöhemmin erikseen. — Sitä ennen ei vähittäisliike saa tehdä minkäänlaisia kahvin ennakkotilauksia tarkoittavia sopimuksia. Liikkeeltä, joka sellaiseen syyllistyy, kielletään kahvin hankinta- ja myyntioikeus kokonaan. Niinkään kielletään kahvin hankinta ja myynti sellaiselta liikkeeltä, joka kykee kahvin johonkin muuhun tuotteeseen.

Vähittäisliikkeet. Tilauskuponkeja saavat vastaanottaa ainoastaan siirtomaatavaraliikkeiden siirtomaatavaramyymälät (sekatavarakaupat) ja kahvin erikoiskaupat, eli liikkeet, jotka aikaisemminkin ovat myyneet kahvia. Sensijaan siirtomaatavaraliikkeiden mahdollisesti omistamat maito-, liha- t.m.s. myymälät eivät saa ottaa vastaan tilauskuponkeja tai tehdä muunkaanlaisia ennakkotilauksia tarkoittavia sopimuksia.

Vähittäisliikkeen tulee irroittaa tilaajan yleisostokortista tilauskuponniksi erikseen määrättävä kuponki sekä antaa tilaajalle liikkeen nimellä varustettu kuitti, johon on merkittävä vastaanotettujen tilauskuponkien lukumäärä. Kupongit saadaan irroittaa ainoastaan kauppaliikkeessä, mutta ei esim. asiakkaan kotona t.m.s. Irroittamistaan tilauskupongeista tulee liikkeen pitää luetteloa, johon merkitään tilaajan nimi ja hänen luovuttamiensa tilauskuponkien lukumäärä. Henkilö, joka ei viimeistään kansanhuoltoministeriön määräämänä päivänä jätä tilauskuponkinsa kauppaliikkeeseen menettää osto-oikeutensa.

Kauppaliike ei saa irroittaa tilauskuponkia sellaisesta yleisostokortista, josta puuttuu asianmukaiset henkilötiedot.

Irroittamansa tilauskupongit, jotka on kiinnitettävä tilityskortille J 249, tulee vähittäisliikkeen viimeistään viikon kuluessa tilauskuponkien vastaanoton päättymisestä toimittaa sille tukkuliikkeelle, jolta liike haluaa kahvin hankkia. Sitä ennen tulee liikkeen kuitenkin ehdottomasti tehdä tilityskortille kiinnittämänsä tilauskupongit mitättömiksi siten, että kuponkirivien yli vedetään pystysuorat viivat kortin yläreunasta alareunaan saakka, niin, että viiva kulkee jokaisen kupongin ja tilityskorttiin mahdollisesti tyhjäksi jääneen ruudun yli. Viivoitus on tehtävä musteella, tushilla, aniliini- eli kosmoskynällä tai värikynällä, mutta ei lyijykynällä. Luovuttamistaan tilauskupongeista ja valkoisista ostoluvista saa vähittäisliike tukkuliikkeeltä kuitenkin, johon merkitään näiden tilaustositteiden edustama yhteinen kilomäärä.

Määrätyissä tapauksissa, kysymyksen ollessa esim. laitoksista, joiden hoidokeilla ei ole yleisostokortteja, voi vähittäisliike joutua tilauskuponkien lisäksi vastaanottamaan myöskin kansanhuoltolautakunnan myöntämiä ostolupia (valkoisia). Nämä ostoluvat tulee vähittäisliikkeen toimittaa tilauskuponkien ohella tukkuliikkeelle. Laitokselle on annettava kuitti, johon merkitään ostoluvan numero ja siihen merkitty kahvimäärä.

Vähittäisliike saa aloittaa kahvin myynnin aikaisintaan kesäkuun 6 päivänä 1946. Tällöin saadaan luovuttaa kahvia ainoastaan henkilölle, joka esittää liikkeen antaman kuitenkin, 250 gramman pakkaus kutakin irroitettavaa ostokuponkia kohden. Vaikka henkilö esittäisikin liikkeen antaman kuitenkin, mutta hänellä ei ole jällellä vaadittavaa ostokuponkia, ei kahvia saada hänelle luovuttaa.

Laitokselle, joka on tilannut kahvia sille myönnetyn valkoisen ostoluvan perusteella, saadaan luovuttaa tavara ainoastaan, jos laitoksen edustaja esittää liikkeen antaman kuitenkin sekä ostokupongin sijasta luovuttaa tilattaessa jättämänsä valkoisen ostoluvan kaksoiskappaleen.

Jakelun päätyttyä tulee vähittäisliikkeen kansanhuoltolautakunnalle tilittää myynnistä kertyneet ostokupongit (tilityskortille J. 249 kiinnitettynä), valkoisten ostolupien

kaksoiskappaleet sekä saamiensa lähetyksilmoitusten C-kappaleet. Vähittäisliikkeen tulee sitä ennen tehdä myöskin ostokupongit mitättömiksi samalla tavalla kuin edellä on tilauskupongkien suhteen määrätty.

Eräille kauppaliikkeille on kuolemantapausten, korttien kadottamisen t.m.s. syyn takia jäänyt ensimmäisestä jakelusta lunastamatta jokin määrä kahvia. Tämä kahvi otetaan vähennyksenä huomioon toisessa kahvin jakelussa. Kauppaliikkeen, jolle on jäänyt varastoon kahvia, tulee, ennenkuin se tilaa uutta kahvia tukkuliikkeeltä, tilittää varastossaan olevaa kahvimäärää vastaava määrä tilauskupongeja kansanhuoltolautakunnalle. Tilauskupongit on tilityttävä tilityskorteille kiinnitettynä, kuten edellä on ostokupongkien tilityksestä mainittu.

Toisesta jakelusta mahdollisesti lunastamatta jäävä kahvi tullaan määräämään palauttavaksi ja antaa kansanhuoltoministeriö myöhemmin tarkempia määräyksiä. — Varastoimis- ja jakeluvajausta kahvin kaupassa ei sallita.

Niinkuin valtioneuvoston yleisistä kansanhuoltoa koskevista säännöstelymääräyksistä 24. 4. 1942 antaman päätöksen 23 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettu 31. 5. 1945, on määrätty, tulee elinkeinonharjoittajan huolellisesti säilyttää ja asianmukaisesti varkaudelta ja muilta rikoksilta suojella haltuunsa saamansa kupongit ja ostoluvat. Saman päätöksen mukaan tulee liikkeen pitää myöskin tavarasta asianmukaista huolta.

Edellisen kahvin jakelun yhteydessä rikkoivat useat vähittäisliikkeet sekä hyviä kauppatapoja että viranomaisten antamia nimenomaisia määräyksiä. Kahvin tilauksia ja tilauskupongeja kerättiin ennen kansanhuoltoministeriön vahvistamaa määräpäivää, tilauksia ja tilauskupongeja kerättiin asiakkaiden kotoa, tilauksia ottivat vastaan m.m. liikkeiden maito- ja liha- y.m. myymälät, liikkeet harjoittivat kytkeykauppaa kieltäytyen myymästä sellaisia vaikeasti saatavia tarvikkeita kuin hiivaa, vaatetustarvikkeita, väkilaannoitteita, mausteita y.m. muille kuin niille, jotka jättivät tilauskupongkinsa asianomaisen liikkeen myymälään, annettiin asiakkaille väärä tietoja kuponkien vastaanottoajan pituudesta ja kahvia myyvistä liikkeistä, ilmoitettiin omasta paahtimosta saatavan kahvia nopeammin kuin toisista, vaikka kansanhuoltoministeriö oli nimenomaan määrännyt kahvin jakelun alkavaksi niin myöhään, että kaikki paahtimot ehtisivät siihen mennessä toimittaa kaiken kahvin asiakasliikkeilleen j.n.e.

Tämän johdosta kansanhuoltoministeriö kieltää kaikki tällaiset määräysten rikkomiset ja hyvien kauppatapojen vastaiset toimenpiteet ja ilmoittaa, että liikkeisiin, jotka tällaisiin vast'edes syyllistyvät, tullaan soveltamaan hallinnollisia pakkotoimenpiteitä.

Tukkuliikkeet. Vähittäisliikkeen luovuttamista tilauskuppeista ja valkoisista ostoluvista tukkuliikkeen tulee antaa vähittäisliikkeelle kuitti, johonka merkitään luovutettujen tilaustositteiden edustama kilomäärä. Tukuliikkeen tulee vaihtaa vähittäisliikkeiltä saamansa tilauskupongit ja määrättyissä tapauksissa myönnettyt valkoiset ostoluvat kansanhuoltolautakunnassa vihreisiin ostolupiin J 7 a, yhteen tai useampaan, riippuen siitä haluaako tukkuliike tilata kahvia yhdeltä tai useammalta paahtimolta. Näiden vihreiden ostolupien J 7 a perusteella saamansa kahvin tukkuliike jakaa vähittäisliikkeille niiltä saamiensa tilauskupongkien ja valkoisten ostolupien perusteella, 250 gramman pakkauksen kutakin tilauskupongkia kohden sekä valkoisiin ostolupiin merkityt määrät. — Lähetyksistä tulee tukkuliikkeen laatia lähetyksilmoitus lomakkeelle J 217, jonka A-, B- ja C-kappaleet toimitetaan edelleen lähetyksilmoituslomakkeeseen painettujen määräysten mukaisesti.

Tukkuliike voi myöskin saada kansanhuoltolautakunnaltaan etukäteen vihreitä ostolupia, joilla se saa hankkia itselleen kahvin jakeluvaraston. Tukuliikkeen tulee tilittää kansanhuoltolautakunnalle vastaava määrä tilauskupongeja ja valkoisia ostolupia.

Jos tukkuliikkeellä on myös vähittäismyymälä, on sen tilit ehdottomasti hoidettava erillään tukkuliikkeen tileistä ylläolevia ohjeita noudattaen.

Kahvin kaupassa ei myöskään tukkuliikkeen kohdalla sallita varastoimis- ja jakeluvajausta.

Samoin kuin vähittäisliikkeisiin, tullaan myös tukkuliikkeisiin soveltamaan hallinnollisia pakkotoimenpiteitä, mikäli ne rikkovat viranomaisten antamia määräyksiä tai hyviä kauppatapoja.

Paahtimo saa toimittaa kahvia tukkuliikkeen lähettämiä vihreitä ostolupia J 7 a vastaan joko tukkuliikkeelle tai tukkuliikkeen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan tukkuliikkeen lukuun suoraan vähittäisliikkeelle. Paahtimo ei laadi kahvin toimituksistaan lähetyksilmoituksia, vaan niissäkin tapauksissa, jolloin paahtimo toimittaa kahvia tukkuliikkeen lukuun suoraan vähittäisliikkeelle, huolehtii lähetyksilmoitusten laatimisesta tukkuliike.